

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-74/14

**„Eturas“ UAB in drugi
proti
Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas)

„Predhodno odločanje — Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Usklajeno ravnanje — Potovalne agencije, ki uporabljajo skupni informacijski sistem za ponudbe potovanj — Samodejna omejitev stopnje popusta za nakupe potovanj na spletu — Sporočilo skrbnika sistema o navedeni omejitvi — Tihi sporazum, ki ga je mogoče opredeliti kot usklajeno ravnanje — Konstitutivni elementi sporazuma in usklajenega ravnanja — Presoja dokazov in zahtevani dokazni standard — Procesna avtonomija držav članic — Načelo učinkovitosti — Domneva nedolžnosti“

Povzetek – Sodba Sodišča (peti senat) z dne 21. januarja 2016

- 1. Omejevalni sporazumi — Usklajeno ravnanje — Dokaz o obstoju usklajenega ravnanja — Izmenjava informacij med konkurenti — Neobstoj postopkovnih pravil v pravu Unije — Uporaba nacionalnega prava — Zahteva — Spoštovanje načel enakovrednosti in učinkovitosti — Dokaz na podlagi več indicev in naključij, ki potrjujejo obstoj in trajanje trajajočega protikonkurenčnega ravnanja*
(člen 101(1) PDEU, Uredba št. 1/2003, člen 2)
- 2. Omejevalni sporazumi — Usklajeno ravnanje — Pojem — Usklajevanje in sodelovanje, ki nista združljiva z obveznostjo vsakega podjetja, da samostojno določi svoje ravnanje na trgu — Izmenjava informacij med konkurenti — Domneva o uporabi informacij za določitev ravnanja na trgu*
(člen 101(1) PDEU)
- 3. Omejevalni sporazumi — Udeležba podjetja na sestankih s protikonkurenčnim ciljem — Zadostnost tihe privolitve, brez javnega distanciranja ali naznanitve pristojnim organom, za odgovornost podjetja*
(člen 101(1) PDEU)
- 4. Pravo Evropske unije — Načela — Temeljne pravice — Domneva nedolžnosti — Postopek na področju konkurence — Uporabnost*
(člen 101 PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 48(1))

5. *Omejevalni sporazumi — Usklajeno ravnanje — Izmenjava informacij med konkurenti — Potovalne agencije, ki sodelujejo v informacijskem sistemu za ponudbe potovanj — Sporočilo skrbnika sistema, s katerim so te agencije opozorjene na samodejno omejitev stopnje popusta za nakupe potovanj na spletu — Domneva udeležbe pri usklajenem ravnanju — Možnost izpodbijanja — Uporaba nacionalnega prava — Nezadostnost samega poslanega sporočila kot dokaz z vidika načela domneve nedolžnosti*

(člen 101(1) PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 48(1))

1. Čeprav v konkurenčnem pravu Unije člen 2 Uredbe št. 1/2003 izrecno ureja dodelitev dokaznega bremena, ta uredba ne vsebuje določb o bolj natančnih postopkovnih vidikih. Tako navedena uredba med drugim ne vsebuje določb o načelih presoje dokazov in zahtevanega dokaznega standarda v okviru nacionalnega postopka za uporabo člena 101 PDEU. Ta ugotovitev je podprta tudi z uvodno izjavo 5 Uredbe št. 1/2003, ki izrecno določa, da ta uredba ne vpliva na nacionalna dokazna pravila o dokaznem standardu.

Kadar pa neko področje ni urejeno s predpisi Unije, mora ta pravila na podlagi načela procesne avtonomije določiti vsaka država članica v svojem notranjem pravnem redu.

V tem okviru odgovor na vprašanje, ali je samo posredovanje sporočila, s katerim je opozorjeno, da bodo popusti za proizvode, ki se prodajajo prek informacijskega sistema, ki potovalnim agencijam omogoča prodajo potovanj na spletnem mestu, odslej omejeni in da bodo po posredovanju tega sporočila v zadevni sistem vnesene tehnične spremembe, potrebne za izvajanje tega ukrepa, ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavane zadeve mogoče šteti za zadosten dokaz za ugotovitev, da so naslovniki tega sporočila vedeli ali bi morali vedeti za njegovo vsebino, ne izhaja iz pojma „usklajeno ravnanje“ in z njim ni neločljivo povezan. Tako vprašanje je namreč treba šteti za vprašanje, ki se nanaša na presojo dokazov in zahtevani dokazni standard, zaradi česar v skladu z načelom procesne avtonomije in ob spoštovanju načel procesne enakovrednosti in učinkovitosti spada na področje nacionalnega prava. Glede tega načelo učinkovitosti zahteva, da se dokaz o kršitvi konkurenčnega prava Unije zagotovi ne le z neposrednimi dokazi, ampak tudi z indici, če so ti objektivni in skladni.

(Glej točke 26 in od 30 do 37.)

2. Glej besedilo odločbe.

(Glej točki 27 in 33.)

3. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 28.)

4. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 38.)

5. Člen 101(1) PDEU je treba razlagati tako, da – kadar skrbnik informacijskega sistema, ki potovalnim agencijam omogoča prodajo potovanj na njihovem spletnem mestu po enotnem načinu rezervacije, tem gospodarskim subjektom prek osebne elektronske pošte pošlje sporočilo, s katerim jih obvesti, da bodo popusti za proizvode, ki se prodajajo prek tega sistema, odslej omejeni in da bodo po posredovanju tega sporočila v zadevni sistem vnesene tehnične spremembe, potrebne za izvajanje tega ukrepa – se lahko za te gospodarske subjekte šteje, da so od trenutka, ko so izvedeli za sporočilo, ki ga je poslal skrbnik sistema, sodelovali pri usklajenem ravnanju v smislu navedene določbe, če se od tega

ravnanja niso javno distancirali, če tega ravnanja niso naznanili upravnim organom ali če niso predložili drugih dokazov za ovrženje te domneve, kot na primer dokaz sistematične uporabe popusta, ki presega zadevno omejitev.

Nacionalno sodišče mora na podlagi nacionalnih določb o presoji dokazov in dokaznem standardu preučiti, ali je mogoče – ob upoštevanju vseh okoliščin, s katerimi je seznanjeno – posredovanje takšnega sporočila šteti za zadosten dokaz za ugotovitev, da so njegovi naslovniki vedeli za njegovo vsebino. Domneva nedolžnosti nasprotuje temu, da bi nacionalno sodišče zgolj posredovanje tega sporočila štelo za zadosten dokaz za ugotovitev, da so njegovi naslovniki vedeli ali bi morali vedeti za njegovo vsebino.

(Glej točke 39, 40, 41, od 43 do 47 in 50 ter izrek.)